

VY_32_INOVACE_PO_KR_17

SADA : Společnost, stát, právo

TÉMA : Občanské právo - úvod

AUTOR : Mgr. Hana Krčilová

PŘEDMĚT : Základy společenských věd

ROČNÍK : 2. ročník VG

VYUŽITÍ : Prezentace určená pro výklad

ANOTACE : Materiál vychází ze vzdělávací oblasti „Člověk a společnost“, občanský a společenskovední základ, seznamuje se základním členěním a obsahem nového občanského zákoníku účinného od 1.1. 2014, text celého zákoníku lze stáhnout z hypertextového odkazu. Větší důraz je ve výkladu kladen na práva fyzických osob.

Občanské právo

Úvod

OBČANSKÉ PRÁVO

- Je rozsáhlý souhrn právních norem **soukromého práva**, které upravuje vztahy **vztahy fyzických a právnických osob**
- **Co je soukromé právo ?**
- /upravuje vzájemné vztahy osob, platí zde rovnost všech účastníků, stát je právnickou osobou/
- „Soukromé právo chrání důstojnost a svobodu člověka i jeho přirozené právo brát se o vlastní štěstí a štěstí jeho rodiny nebo lidí jemu blízkých takovým způsobem, jenž nepůsobí bezdůvodně újmu druhým.“ /Cit. č. 1/
- **hl. pramen** : 2012 nově schválený **Občanský zákoník** /681 stran/, **účinný od 1.1. 2014** kterým se ruší řada dosavadních zákonů (dosavadní Občanský zákoník z roku 1964, Zákon o rodině, část Obchodního zákoníku)

Občanské právo - vztahy

- Fyzických osob

- Právnických osob

Hlavní principy občanského práva :

- ***Normy o.p. jsou dispozitivní***, tzn., že *smluvní strany* si mohou **dohodnout vlastní pravidla odchylně**, pokud tak neučiní, platí právní norma
- Každé ustanovení soukromého práva lze vykládat jenom ve shodě s **Listinou základních práv a svobod**
- Daný slib zavazuje a **smlouvy mají být splněny**
- Nikdo nesmí pro **nedostatek věku, rozumu nebo pro závislost svého postavení** utrpět nedůvodnou újmu

Členění občanského zákoníku

Část první – Obecná část (kdo jsou fyzické, právnické osoby)

Část druhá - Rodinné právo (Vznik manželství, náhradní výchova dětí)

Část třetí – Absolutní majetková práva (PŮSOBÍ PROTI VŠEM :
Práva věcná – vlastnictví, zástavní právo, dědické právo)

Část čtvrtá – Relativní majetková práva (PŮSOBÍ POUZE MEZI
ÚČASTNÍKY SMLOUVY : Závazkové právo – vztahy mezi věřiteli a dlužníky, různé typy smluv, např. kupní, darovací, nájemní, o dílo, přepravě, platebním účtu)

**Část pátá – Ustanovení společná, přechodná a
závěrečná**

Co obsahuje **První část Občanského zákoníku** ?

- Definuje kdo jsou osoby fyzické a právnické
- **Osoba fyzická**
- je od narození do smrti „**právní osobou**“ tzn., že má práva a povinnosti
- a dále má „**svéprávnost**“, tzn., že se svým jednáním může zavazovat k povinnostem a nabývat práva. **Plná svéprávnost – od 18 let** . Soud může přiznat **svéprávnost již od 16 let**.
- Nově zákoník **umožňuje podnikat nezletilému** – se **souhlasem** zákonného zástupce a s **přivolením soudu**.
- **Omezení svéprávnosti** – jen rozhodnutím soudu a **v zájmu této osoby** , zastupuje jej **opatrovník**

Obecná část Občanského zákoníku

- Osobě se přiznává **právo na změnu pohlaví**, to nemá vliv na jeho práva ani majetek, zaniká však manželství či registrované partnerství
- Je zaručena **ochrana soukromí** fyz. osoby, bez jejího souhlasu nelze **zachytit její podobu, nelze sledovat soukromý život** a pořizovat o tom záznamy
- Fyz. osobě se zaručuje **právo na tělesnou a duševní integritu, za života i po smrti**, tzn., že :
- Bez souhlasu osoby nelze provádět zákroky na těle, zákrok musí být předem vysvětlen , případně udělí souhlas zákonný zástupce nebo člen rodiny, blízká osoba
- **Odňatou část těla** lze použít pouze k lékařským, vědeckým účelům **POUZE SE SOUHLASEM dotčené osoby**
- Člověk má **právo rozhodnout, jaký bude mít pohřeb a jak bude naloženo s jeho tělem po smrti**, souhlas s využitím těla pro lékařskou vědu se zapisuje do rejstříku /dárců orgánů/

Použité zdroje

P.Dufek, E. Knebllová a další kol. autorů : Společenské vědy pro střední školy - 2. díl – Učebnice, Didaktis, 1. vyd., Brno, 2010, 87 s.,

ISBN 978-80-7358-152-7

J. Horecký, M. Kornel a další kol. autorů : Společenské vědy pro střední školy – 3. díl – Učebnice, Didaktis, 1. vyd., Brno, 2011, 93 s.,

ISBN 978-80-7358-163-3

Věra Jirásková : Občan v demokratické společnosti, Sociologické nakladatelství (SLON), 1. vyd., Praha 1999, 311 s., ISBN 80-85850-78-8

J. Haklová J. Halász, D. Rabiňáková R. Ryska a další kol. autorů : Právo pro každého, Učebnice programu Právo pro každý den – Street Law, Partners Czech, 1. vyd ., Praha 2001, ISBN 80-238-7914-6

http://www.pracepropravniky.cz/userfiles/texty_prilohy/10195.pdf

Použité obrázky jsou Kliparty